

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра нової та новітньої історії України

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної і
навчальної роботи та рекрутингу
проф. Гаврилюк С.В.

Протокол № 16 від 16.10.2019 р.

ПРОГРАМА

вибіркової навчальної дисципліни

ГРОМАДСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА РУХИ НА ВОЛИНІ У 20–
30-Х РР. ХХ СТ.

підготовки бакалавра

спеціальності: 014 Середня освіта (Історія)

освітньої програми: Історія, правознавство

Луцьк – 2019

Програма навчальної дисципліни «ГРОМАДСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА РУХИ НА ВОЛІНІ У 20–30-Х РР. XX СТ.» підготовки бакалавра, галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 014 Середня освіта (Історія), за освітньої програмою Історія, правознавство.

Розробник: Понедельник Лариса Анатоліївна, кандидат історичних наук

Рецензент: Стрільчук Людмила Василівна, професор, доктор історичних наук

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри нової та новітньої історії України

протокол № 1 від 27 серпня 2019 р.

Завідувач кафедри: В.К. Баран (проф. В. К. Баран)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією факультету історії, політології та національної безпеки

протокол № 1 від 9 жовтня 2019 р.

Голова науково-методичної комісії факультету А.Г. Шваб (проф. Шваб А. Г.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка; Спеціальність: 014 Середня освіта (Історія); Освітня програма: Історія, правознавство ; Освітній ступінь: бакалавр	Нормативна
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання четвертий
		Семестр восьмий
ІНДЗ: є		Лекції 20 год.
		Практичні (семінарські) 16 год.
		Самостійна робота 76 год.
		Консультації 8 год.
	Форма контролю: залік	

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ:

Дисципліна «Громадські організації і рухи на Волині у 20–30-х рр. ХХ ст.» належить до циклу навчальних дисциплін професійної і практичної підготовки і спрямована на комплексне вивчення виникнення, структури та становлення різних товариств та рухів, що існували у міжвоєнний період на території Волинського воєводства; на вивчення впливу цих інституцій, їх життєвої сили і здатності на прилучення до активної громадської праці на національному терені найрізноманітніших прошарків населення; на систематизацію та узагальнення українських національних товариств і рухів, що існували на Волині у міжвоєнні десятиліття.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

До кінця навчання студенти будуть компетентними у таких питаннях:

- сутність національної політики II Речі Посполитої на західноукраїнських землях в 20-30-х роках ХХ століття;
- особливості соціально-економічних умов розвитку Волині у міжвоєнний період;
- відомості про українсько- польські відносини;

- особливості національно-визвольної боротьби українського народу на теренах Польщі;
- характеристику діяльності товариства «Просвіта»;
- діяльність молодіжних, жіночих товариств; особливості церковно-громадського руху.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема	Денна форма навчання			Заочна форма навчання		
	Лекції	Самостій на роботу		Лекції	Самостій на робота	Індивідуальна робота
Тема 1. Суспільний розвиток Волині під владою II Речі Посполитої.	4	7				
Тема 2. Волинська «Просвіта» - мати українських товариств на Волині	4	7				
Тема 3. Жіночі товариства на терені Волинського воєводства в 20 – 30- ті роки XX століття	4	7				
Тема 4. Товариства «малопольського комітету» та шкільні і культурологічні секції	4	7				
Тема 5. Становлення і діяльність ВУО.						
Тема 5. Молодіжний рух на Волині у міжвоєнний період	4	7				
Тема 6. Церковно-громадський рух на теренах Волині	4	7				
Тема 7. Становлення та діяльність волинських просвітянських організацій в еміграції в 20 -30-ті роки XX століття	4	8				

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Самостійна робота передбачає опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу по кожній темі та навчальної літератури з переліку рекомендованої викладачем літератури

відповідно до структури навчальної дисципліни, збір інформації зі списку завдань для самостійного опрацювання (перелік нижче). Загалом, на самостійну роботу виділено 76 годин.

•Економічні та соціальні умови розвитку західноукраїнських земель в 20-30-ті роки ХХ століття.

- Українсько-польські взаємовідносини в міжвоєнний період.
- Громадські та політичні організації.
- Виникнення та організаційний розвиток «Просвіти».
- Роль «Просвіти» в духовному і культурному розвитку українців.
- Етапи просвітянського руху.
- Філії «Просвіти» та їх розвиток.
- Театрально-аматорська діяльність товариства.
- Музичне та хорове мистецтво Волині.
- Становлення української національної школи.
- Становлення української кінематографії. О.Довженко.
- Переслідування та заборона «Просвіти».
- Товариства «малопольського комітету».
- Шкільні і культурологічні організації.
- Виникнення, організація і громадсько-політична діяльність Союзу Українок.
- Діяльність ВУО.
- Українська періодична преса на Волині.
- Видавнича справа.
- Українське шкільництво, освіта і наука у міжвоєнний період (1921–1939 рр.).
- Літературне життя у міжвоєнний період (1921–1939 рр.).
- Становлення молодіжного руху на Волині.
- «Пласт» і його осередки в боротьбі за власне духовне самовиховання в ім'я майбутнього.
- Товариство «Відродження» в боротьбі за виховання підростаючого покоління.
- Боротьба за автономію та українізацію православної церкви в Польщі.
- Роль братств і церковно-громадських товариств у розвитку духовного життя українців.
- Луцьке Братство.
- Відносини між пресою і владою у Волинському воєводстві.
- Луцька «Просвіта» в 20-30-х роках ХХ століття.

- Проблеми становлення української національної школи і роль просвітянських організацій у їх вирішенні.

- Становлення музейної справи на Волині.
- Діяльність товариств «Рідна хата» на Волині.
- Роль товариства «Сільський господар» в духовному становленні українців.
- Участь студентства з Волині у громадському житті краю.
- Спортивні клуби і їх роль у вихованні підрастаючого покоління.
- Товариство «Українська школа» і його опіка над приватним шкільництвом.
- Товариство імені Петра Могили в боротьбі за збереження православної віри.
- Жіночі секції на Волині.
- Становлення і діяльність товариства імені Лесі Українки.
- Молодіжні та культурологічні організації в еміграції.
- Видавнича справа волинських «просвіт» в еміграції.

6. ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНЕ ЗАВДАННЯ

Індивідуальне-навчально-дослідне завдання по курсу включає підготовку наукового дослідження на тему: «Видатні особи Волині», що буде оцінене максимально в 10 балів.

- Охарактеризувати національну політику II Речі Посполитої на західноукраїнських землях в 20-30-ті роки XX століття.
- Дати характеристику церковно-релігійного життя на теренах Польщі.
- Визначити політико – правовий статус українців у Польщі у міжвоєнний період.
- Охарактеризувати українські громадські, культурно-освітні і кооперативні організації в контексті українсько-польських відносин (1921 – 1939 роки).
- Визначити особливості діяльності волинських просвіт в еміграції.
- Заходи щодо розбудови «Просвіти» на теренах Волинського воєводства.
- Визначити роль «Просвіти» в духовному і культурному розвитку українців.

7. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль (має - 40 балів)		Модульний контроль (має - 60 балів)		Підготовка ІНДЗ	Загальна кількість балів
Модуль 1		Модуль 2			
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	МКР 1	МКР 2		
12 балів як середне арифм.	12 балів як середне арифм.	30	30	10	100

+ 3 балів за активність	+ 3 балів за активність				
-------------------------	-------------------------	--	--	--	--

До поточної модульної оцінки додаються бали за активну навчальну діяльність протягом семестру:

- 3 балів додаються, якщо на 75% практичних занять студент отримав позитивну оцінку або доповнення;

Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 - 81	Добре	
67 -74	Задовільно	
60 - 66	Достатньо	
1 – 59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів на практичних заняттях

Рівні навчальних досягнень	Оцінка в балах (за 12-бальною шкалою)	Критерії оцінювання
Початковий (понятійний)	1	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, фактів без зв'язку між ними; відповідає на запитання, які потребують відповіді «так» чи «ні»
	2	Студент мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні «так» чи «ні», може самостійно знайти в підручнику відповідь
	3	Студент намагається аналізувати на основі побутових знань і навичок; виявляє окремі властивості, спроби виконання вправ, дій репродуктивного характеру, за допомогою викладача робить прості розрахунки за готовим алгоритмом
Середній (репродуктивний)	4	Студент володіє початковими знаннями, знає близько половини навчального матеріалу, здатний відтворити його відповідно до тексту підручника або пояснень викладача, провести за зразком економічні розрахунки; слабо орієнтується у поняттях,

		визначеннях, самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі
	5	Студент знає більше половини навчального матеріалу, розуміє сутність предмета, може дати визначення економічних понять, категорій, однак із помилками, впевнено працювати з підручником, самостійно оволодіти частиною навчального матеріалу; робить прості розрахунки за алгоритмом, але висновки не логічні, не послідовні
	6	Студент розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхово аналізувати події, економічні ситуації, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою, самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час розв'язування розрахункових завдань за алгоритмом, користуватися додатковими джерелами
Достатній (алгоритмічно-дієвий)	7	Студент правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, розуміє основоположні теорії і факти, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними, вміє наводити свої власні приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; за допомогою викладача може скласти план реферату, виконати його і правильно оформити, самостійно користуватися додатковими джерелами, правильно використовувати термінологію, скласти прості таблиці, схеми
	8	Знання студента досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, логічно висвітлює суспільні події в державі і за рубежом, вміє аналізувати, робити висновки до економічних розрахунків; відповідь його повна, логічна, обгрунтована, однак із деякими неточностями; вміє самостійно працювати, може підготувати реферат і захистити його положення
	9	Студент вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує економічні знання у дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації, чітко тлумачить економічні поняття, формулювання законів, нормативних документів, може самостійно опрацювати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички
Високий (творчий професійний)	10	Студент володіє глибокими і міцними знаннями та використовує їх у нестандартних умовах, ситуаціях; може визначати тенденції та суперечності процесів; робить аргументовані

		висновки, практично оцінює окремі нові факти, явища, процеси, самостійно визначає мету власної діяльності; розв'язує творчі завдання, може сприймати іншу позицію як альтернативну, знає суміжні дисципліни, використовує знання, аналізуючи економічні явища
	11	Студент володіє узагальненими знаннями з предмета, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях, уміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, дискусії, круглі столи), спроможний за допомогою викладача підготувати виступ на студентську наукову конференцію, самостійно вивчити матеріал, визначити програму своєї пізнавальної діяльності, знаходити інформацію в газетах, журналах, публікаціях, Інтернеті, мультимедійних програмах тощо, оцінювати економічні явища в суспільстві, виявляє свою життєву позицію
	12	Студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності, використовує широкий арсенал засобів доказів своєї думки, розв'язує складні проблемні завдання, схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію, виявляє власне ставлення до неї, виконує науково-дослідну роботу, логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й нахили; використовує Інтернет, моделює економічні ситуації в нестандартних умовах

Рекомендована література.

1. Бурчак Н. Початок українського церковного відродження на Волині //Літопис Волині. – 1992. – С. 17–18.
 2. Власовський І. Луцька “Просвіта” (10 років просвітянської праці 1918–1928 рр.). – Львів, 1928. – С. 7.
- Вол В.Д., Тарабан В.М. Проблеми національно-культурного життя Волині в документах лівих суспільно-політичних організацій //Минуле і сучасне Волині. Краєзнавство: історія, здобутки, перспективи. – Луцьк, 1992. – 55-58.
 - Вронський С. Суспільно-економічні відносини на Волині напередодні другої світової війни / Укр. Іст. Журнал. – 1964. - № 6 /.
 - Гаврилюк С.В., Клічук М.М. З історії Волинського українського театру (за матеріалами часопису “Українська нива” //Минуле і сучасне Волині: проблеми джерелознавства. Тези доповідей. – Луцьк: вид-во ВДУ, 1994. – С. 152–154.

- Гатальська Н. Клуб “Рідна хата” у Володимирі–Волинському //Минуле і сучасне Волині: Олександр Цинкаловський і Волинь. Матеріали ІХ наукової історико-краєзнавчої міжнародної конференції 20-23 січня 1998 року. – Луцьк, 1998. – С. 99–100.
- Дем’янюк О. Становлення молодіжного руху в Західній Україні в кінці ХІХ – поч. ХХ ст. //Матеріали ХІ наукової конференції ВДУ. – Ч. 2. – Луцьк, 1994. – С. 47–48.
- Діяльність православних церковних братств Волині у ХІХ столітті //Науковий вісник ВДУ. Історія. – 1997. – № 2. – С. 40–43.
- Дмитрук Д. Вибрані часом (Краєзнавці Волині 20–30-х рр. ХХ ст. //Волинський музей: історія і сучасність. // Науковий збірник. – Вип ІІ. – Луцьк, 1999. – С. 61-65.
- Дублянський А. Волинське товариство приятелів науки //Українська нива. – 1936. – 11 вересня.
- Дублянський А. Луцьк. Історичний нарис. – Луцьк, 1934.
- Дублянський А. Українська старовина та етнографія в Волинському музеї //Наш світ. – 1935. – Ч. 1. – С. 11.
- Історія Волині: з найдавніших часів до наших днів. – Львів, 1981.
- Карліна О.М. Викладання історії в Луцькій українській гімназії (1922–1939 рр.) //Минуле і сучасне Волині. Освіта. Наука. Культура. – Ч. 2. – Луцьк. – С.75–77.
- Кінд–Войтюк Н. Товариство приятелів науки – осередок вивчення історії Волині (1935–1939 рр.). //Волинський музей: історія і сучасність. Науковий збірник. – Луцьк, 2004. – Вип. 3. – С. 77–79.
- Ковальчук Є. Наукові експедиції Волинського краєзнавчого музею (1929–2003 рр.). – Там же. – С. 149–152.
- Ковба Ж. “Просвіта” – світло, знання, добро і воля українського народу. – Дрогобич: Відродження, 1993.
- Король С.П. Українські педагогічні товариства в боротьбі за демократизацію освіти на Західній Україні в кінці ХІХ – на початку ХХ ст. //Минуле і сучасне Волині. Освіта. Наука. Культура: Тези доповідей та повідомлень, ІV Волинської історико-краєзнавчої конференції. 13–14 квітня 1990 р. – 4 Ч. – Луцьк, 1990. – С. 70–77.
- Косаківська С. Спадщина Василя Авраменка //Науковий вісник ВЖУ ім. Лесі Українки. Мистецтвознавство. – 1997. – № 11. – С. 57–60.
- Крамар Ю. Українізація православної церкви на Волині у міжвоєнний період (1921–1939 рр.) //Матеріали ХІ наукової конференції ВДУ. – Ч. 2. – Луцьк, 1994. – С. 52–53.
- Крамар Ю. Українське початкове шкільництво на Волині у 1921–1926 роках //Науковий вісник ВДУ. Історія. – № 3. – 1997. – С. 43–47.
- Культурне життя в Україні. Західні землі: Документи і матеріали. Т. 1 /Від. ред. Ю.Сливка. – К.: Наукова думка, 1996.
- Купранець О. Православна церква у міжвоєнний період Польщі. 1918–1959 рр. – Рим, 1974.
- Кучерепа В. З історії досліджень Волинського фольклору //Науковий вісник ВДУ ім. Лесі Українки. Мистецтвознавство. – 1997. – № 11. – С. 64–66.
- Кучерепа М. Релігійні рухи на Волині у 1920–1930-х роках //Історія релігій в Україні. – Київ–Львів, 1995. – С. 68–75.
- Кучерепа М.М. Волинський воєвода Ян Генрик Юзевський //Роде наш красний” /Волинь у долях краян та людських документах. Т. 2. – Луцьк: Вежа, 1996. – С. 342.
- Кучерепа М.М. Волинь у міжвоєнний період (1921–1939). – Луцьк, 1994.
- Кучерепа М.М. Зародження та діяльність на Волині українських політичних партій та громадських органі зацій в 1921–1939 рр. //Збірник навчально-методичних матеріалів і наукових статей іст оричного факультету ВДУ ім. Лесі Українки. Вип. 1. – Львів, 1995. – С. 69–78.
- Кучерепа С. Польський театр на Волині. – Луцьк, 2005.

- Левчанівська І. “Пласт” на Волині //Українська гімназія в Луцьку. Спогади. – Луцьк, 1998.
- Левчанівська І. Жіноча праця на Волині //Народна трибуна. – 1992. – 9 травня
- Луговий О. Визначне жіноцтво України. – К., 1994.
- Ляшук І. Волинські гімназії та відродження української культури //Минуле і сучасне Волині. Проблеми джерелознавства. – Луцьк, 1992. – С. 63–65.
- Миць М. Українська періодична преса на Волині (1921–1939 рр.), як джерело з історії шкільництва краю //Науковий вісник ВДУ. – Луцьк, 1998. – Вип. 1.
- Мушинка М. За мистецькими заповітами Василя Авраменка //Народна творчість та етнографія. – 1994. – № 1. – С. 57–60.
- Нарис історії “Просвіти” //Просвіта. – Львів–Краків–Париж, 1995.
- Панасюк В. Організація шкільництва у Волинському воєводстві в 20-і роки до проблеми пол.
- Антонович П. Коротенька історія Волині //Життя і слово. – 1992. – № 6.
- Раєвич Т. Виникнення, організація і громадсько-політична діяльність Союзу українок (1921–1929 рр.). //Науковий вісник ВДУ. Історія. – 1997. – № 2. – С. 56–61.
- Річинський А. Сучасний стан релігійного життя в Польщі //Доклад, виголошений на Українському Церковному з’їзді в Луцьку, 5–6 червня 1927. – С. 7.
- Роль комуністичної партії і прогресивної преси в поширенні революційних ідей на Волині в 20–30-і роки //Минуле і сучасне Волині.– Луцьк, 1989.– № 3.
- Савчук Б. За українську церкву (національно-церковний рух на Волині у 20-30-і роки ХХ ст І православної церкви на Волині у міжвоєнний період (1921–1939 рр.) //Матеріали ХІ наукової конференції ВДУ. – Ч. 2. – Луцьк, 1994. – С. 52–53.
- Савчук Б.П. Волинська “Просвіта”. – Рівне: Ліста, 1996.
- Самчук У. Ефективність діяльності районної преси. – Луцьк, 1980. – Вип. 8.
- Свинчук А.В. Україномовна преса на Волині в 20-30-х рр. ХХ ст. //Матеріали ХІІ наукової конференції ВДУ ім. Лесі Українки. – Луцьк: Вежа. – 1998. – С. 51.
- Сливка Ю. Ю. Західна Україна у реакційній політиці польської та української буржуазії (1920-1939). – К., 1985.
- Союз українок у Володимирі–Волинському //Волинь, 1999. – 18 лютого.
- Створення, організація і громадсько-політична діяльність Союзу українок в 1921–1929 рр. //Науковий вісник ВДУ. Історія. – 1997. – № 2. – С. 56–61.
- Філіпович М. Українські школи та Луцька “Просвіта” у 20-30-х роках ХХ ст. //Збірник навчально-методичних матеріалів і наукових статей історичного факультету ВДУ ім. Лесі Українки. Вип. 4. – Луцьк, 1999. – С. 113–119.
- Харчук А. Деякі проблеми становлення української національної школи в 20-х роках //Матеріали ХІ наукової конференції професорсько-викладацького складу і студентів Волинського держуніверситету. Ч. 2. – Луцьк, 1994. – С. 44–46.
- Хведась А.О. До історії становлення музейної справи на Волині 1887–1939 (на матеріалах Волинської області) //Матеріали І–ІІ науково-краєзнавчої конференції “Острог на порозі 900–річчя 1990–1992. – Ч. 2. – 1992. – Сокаль: Вісник, 1993. – С. 9
- Шваб А., Оболончик Н. Матеріали з історії Кременецького ліцею 1920–1939 рр. у фондах Кременецького краєзнавчого музею. – Там же. – С. 239–241.
- Шваб А., Шинкар С. Відносини між пресою і владою в ІІ Речі Посполитій на прикладі Волинського воєводства //Збірник навчально-методичних матеріалів і наукових статей історичного факультету. – Луцьк, 1999. – Вип. 4. – С. 59–62.
- Шиманський П. Музичне мистецтво Волині у 20–30-х рр. //Науковий вісник ВДУ ім. Лесі Українки Мистецтвознавство. – 1997. – № 11. – С. 80–84.
- Шиманський П.І. Концертне життя Волині 20–30-х рр. ХХ ст. //Проблеми сучасного мистецтва і культури: Збірник наукових праць.–К.,1998.–С. 53–58.

- Шuльга С. Чеська преса на Волині в міжвоєнний період //Науковий вісник ВДУ. Історія. – Луцьк, 1998. – Вип. 1.